

A visszaállított egyházmegyében viszonylag későn, Sztoyka Zsigmond püspöksége idején, 1753-ban nyílt meg az egyházmegyei szeminárium. Korábban az erdélyi papnövédek Kassára, Nagyszombatba, vagy más már működő szemináriumokba mentek tanulni. Sokan jártak a jezsuiták kolozsvári akadémiájára is, ahol rövid ideig teológiai fakultás is működött. II. József 1783-ban feloszlatta a szemináriumot és a növendékek előbb Kolozsvárra, majd a pesti és később a pozsonyi generális szemináriumba kerültek. II. József halála után Batthyány Ignác püspök 1792 októberében újra megnyitotta a papnevelőt, amely 1819 után már az erdélyi minorita és ferences szerzetes növendékeket is fogadta. A szeminárium a 20. században is folyamatosan működött, a második világháború után szatmári, nagyváradai és más egyházmegyes növendékeket is fogadott[1]

A Papnevelde iratai a rendezés utolsó fázisában kerültek elő és egyelőre helyileg is annak épületében található. Sajnos még a legutóbbi időkben is számos károsodás érte az anyagot, így bizonyos részei restaurálásra szorulnak és jelenlegi állapotukban nem kutathatók. Az első állagban a szeminárium iktatott hivatalos iratait helyeztük el. A kiegyezés előttről segédkönyvek nem maradtak meg, 1872-től már iktatókönyvek állnak rendelkezésre. Néhány irat az első dobozban még az alapítás előtti évekből került elő. Az anyag 1872-ig időrendben, egyenkénti átnézéssel, azután az iktatókönyvek segítségével kutatható. Az iratok nyelve többségében latin, a 20. századtól magyar és esetenként német, illetve román.

---

[1] A szeminárium történetére lásd: Beke Antal: Az Erdély egyházmegyei papnövelde történeti vázlata. Károly-Fehérvár 1870. és Marton József: Papnevelés az erdélyi egyházmegyében 1753-tól 1918-ig. Márton Áron kiadó. Budapest 1993.